

Rusza nabór do 6. edycji Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata

Zapraszamy do zgłaszania obiektów w 6. edycji Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata - rejestru dziedzictwa dokumentacyjnego o szczególnej wartości dla historii, kultury i tradycji polskiej

Obiekty wpisywane na Listę, którymi mogą być pojedyncze dokumenty, jak też ich zbiory, muszą spełniać odpowiednie kryteria wskazane w Zasadach tworzenia Polskiej Listy Krajowej.

Co można zgłosić na Listę?

Najcenniejsze dokumenty i ich zbiory, mające szczególne znaczenie dla historii, kultury i tradycji polskiej. Dokumenty stanowiące świadectwo szczególnie ważnych w dziejach Polski wydarzeń, osób, przemian kulturowych i cywilizacyjnych.

Kto może zgłosić obiekt?

Właściciel lub przechowawca obiektu.

Jak zgłosić obiekt?

Na formularzu wniosku nominacyjnego (do pobrania w dalszej części).

Wniosek można przesać:

- **w postaci papierowej** na adres:
Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
ul. Rakowiecka 2D
02-517 Warszawa
- **lub w postaci elektronicznej** (wniosek musi być podpisany certyfikowanym podpisem kwalifikowanym), pocztą elektroniczną na adres: ndap@archiwa.gov.pl lub przez skrzynkę pocztową na platformie ePuap: /ydpf19182g/SkrytkaESP

Do kiedy trwa nabór?

Do **31 maja 2025 r.**

Kto ocenia złożone wnioski?

Wnioski oceniane są przez [Polski Komitet Programu UNESCO Pamięć Świata](#). W jego skład wchodzi przedstawiciele największych polskich bibliotek, archiwów, środowiska naukowego i Polskiego Komitetu do spraw UNESCO. Komitetowi przewodniczy Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych. Jeśli Komitet uzna to za konieczne, przy ocenie wniosków może zasięgnąć opinii ekspertów zewnętrznych.

Jak oceniane są wnioski?

Kryteria wpisu obiektów na Polską Listę Krajową są analogiczne do tych, jakie przyjęte zostały przez Międzynarodowy Komitet Doradczy Programu UNESCO dla Listy Międzynarodowej. Stanowią one ich adaptację do polskiej specyfiki. Kryteria wartościujące stosowane są zawsze na zasadzie porównawczej i w odniesieniu do unikatowości danego zbioru lub dokumentu oraz jego wpływu i znaczenia dla rozwoju kultury polskiej.

Obiekty zgłaszane na Listę Krajową **przede wszystkim muszą być autentyczne oraz kompletne**. Członkowie Polskiego Komitetu Programu UNESCO Pamięć Świata badają obiekty w trzech aspektach, uwzględniając:

1. znaczenie historyczne,
2. formę i styl,
3. znaczenie społeczne, wspólnotowe lub duchowe.

Nie jest konieczne, aby obiekt spełniał wszystkie trzy kryteria jednocześnie. Dodatkowo pod uwagę brana jest wyjątkowość

lub rzadkość zgłaszanego obiektu oraz jego fizyczny stan zachowania.

Szczegółowe kryteria wpisu na Listę Krajową i warunki kwalifikacji obiektów określają Zasady tworzenia Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata.

Kiedy wyniki naboru?

Oficjalne ogłoszenie wyników naboru zaplanowane jest na czerwiec 2026 r.

Materiały do pobrania:

 [Zasady tworzenia Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata \(pdf, 0.24 Mb \)](#)

 [Formularz wniosku nominacyjnego \(docx, 0.03 Mb \)](#)

 [Przykładowy wniosek nominacyjny \(pdf, 0.38 Mb \)](#)

Program Pamięć Świata

Program **Pamięć Świata** powstał z inicjatywy UNESCO w 1992 r. Jego głównym celem jest zwrócenie uwagi opinii publicznej na znaczenie dziedzictwa dokumentacyjnego i konieczność jego ochrony oraz podejmowanie działań na rzecz jego popularyzacji i szerokiego udostępniania.

W ramach Programu od 1997 r. tworzona jest Międzynarodowa Lista, na którą wpisywane są obiekty dziedzictwa dokumentacyjnego o szczególnym, ogólnoświatowym znaczeniu. Obecnie znajduje się na niej około 500 pozycji. Polska z 18 wpisami znajduje się wśród pięciu krajów na świecie z największą liczbą wpisów – obok Niemiec, Wielkiej Brytanii, Holandii i Korei. Polskie dziedzictwo dokumentacyjne reprezentują między innymi: dzieło Mikołaja Kopernika O obrotach sfer niebieskich, utwory Fryderyka Chopina, tablice 21 Postulatów Gdańskich z Sierpnia 1980, Archiwum Biura Odbudowy Stolicy.

Obiekty dziedzictwa dokumentacyjnego wpisywane są również listy regionalne i krajowe. **Polska Lista Krajowa tworzona jest od 2014 roku**. Do tej pory odbyło się jej pięć edycji. W ich wyniku na Listę wpisano 75 obiektów. Obiekty wpisane na Listę Krajową można zobaczyć [na stronie Pamięć Polski](#).